

BAB 5

TENAGA DAN PERUBAHAN KIMIA

PERUBAHAN FIZIK DAN PERUBAHAN KIMIA

● PERUBAHAN FIZIK

– Maksud :

- Perubahan yang tidak menghasilkan bahan baru. Hanya sifat fizik yang berubah

Contoh :

- Peleburan ais
- Pendidihan air
- Peleburan lilin

● PERUBAHAN KIMIA

– Maksud:

- Perubahan yang menghasilkan bahan baru. Bahan baru mempunyai sifat dan komposisi kimia yang berlainan daripada bahan

Contoh :

- Pembakaran pita magnesium
- Pengaratan besi
- Pembakaran kertas/ mancis

PERBEZAAN ANTARA PERUBAHAN FIZIK DENGAN PERUBAHAN KIMIA

BIL.	CIRI	PERUBAHAN FIZIK	PERUBAHAN KIMIA
1	Pembentukan bahan baru	Tiada	Ada
2	Sifat dan komposisi bahan asal dan hasil	Sama	Berbeza
3	Perubahan berbalik	Berbalik	Tidak berbalik
4	Keperluan tenaga	Memerlukan sedikit tenaga	Memerlukan banyak tenaga
5	Jisim bahan asal dengan bahan hasil	Sama	Berbeza

Perubahan Haba dalam Tindakbalas Kimia

- Tindakbalas eksotermik
- Tindakbalas endotermik
- Perubahan haba dalam tindakbalas kimia dalam industri

TINDAKBALAS EKSOTERMİK DAN TINDAKBALAS ENDOTERMİK

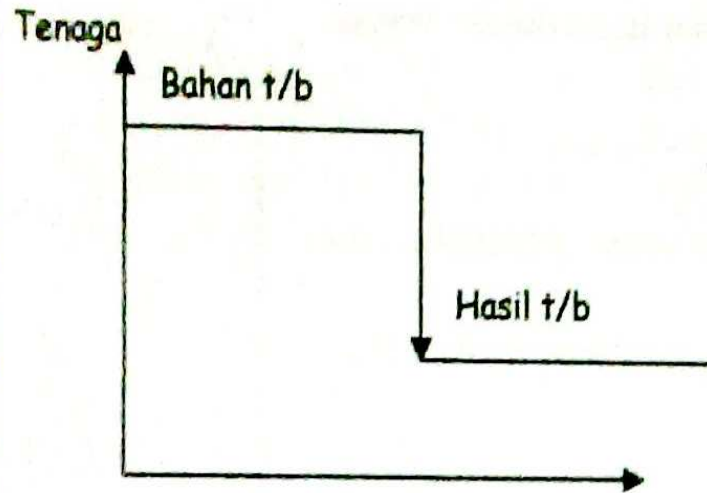
TINDAKBALAS EKSOTERMİK

- Tindakbalas kimia yang **membebaskan tenaga haba** ke persekitaran
- Hasil tindakbalas **lebih panas** daripada bahan asal.
- Contoh:
  - Pembakaran
  - Peneutralan
  - Pemelarutan bahan kimia tertentu (kalsium oksida)

TINDAKBALAS ENDOTERMİK

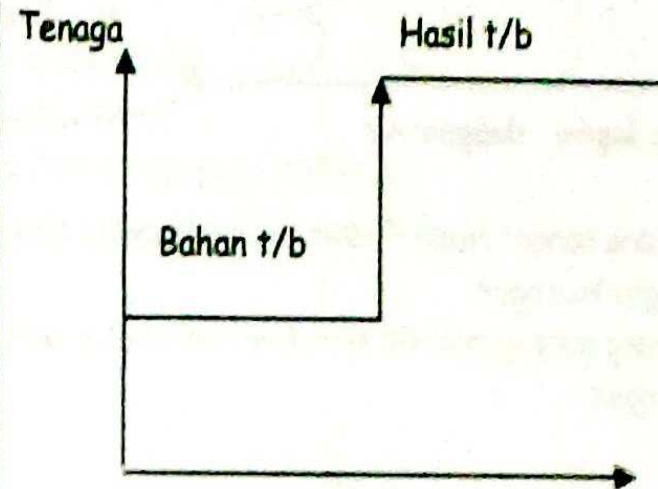
- Tindakbalas kimia yang **menyerap tenaga haba** dari persekitaran
- Hasil tindakbalas **lebih sejuk** daripada bahan asal
- Contoh:
  - Melarutkan bahan kimia tertentu (ammonium klorida, kalium nitrat dalam air)
  - Penguraian
  - Peleburan logam

Paras Tenaga Eksotermik

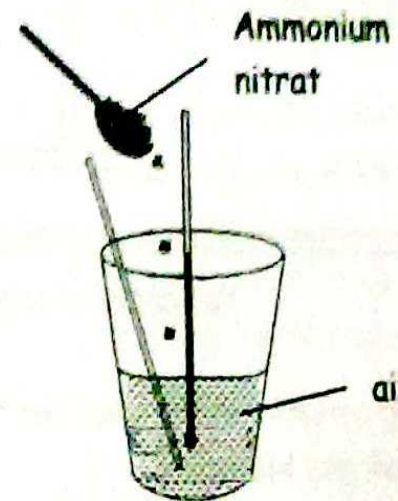
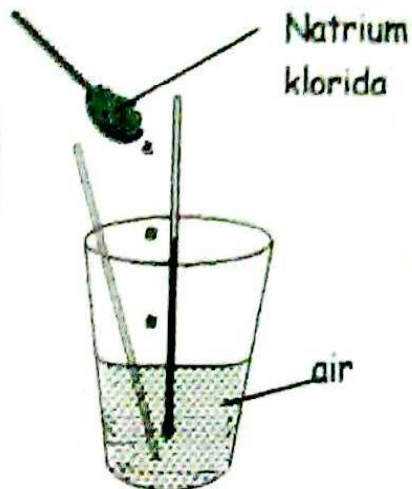
- Haba dibebaskan ke sekeliling
- Suhu sekeliling naik

Paras Tenaga Endotermik

- Haba diserap dari sekeliling
- Suhu sekeliling turun

Suhu awal air
= 30°C
Suhu akhir
= 35°C

Suhu awal air
= 30°C
Suhu akhir
= 28°C

PERUBAHAN HABA DALAM TINDAKBALAS KIMIA DALAM INDUSTRI

- Dua proses kimia yang penting dalam industri:
  - **PROSES HABER**
    - Proses penghasilan ammonia
  - **PROSES SENTUH**
    - Proses penghasilan asid sulfurik

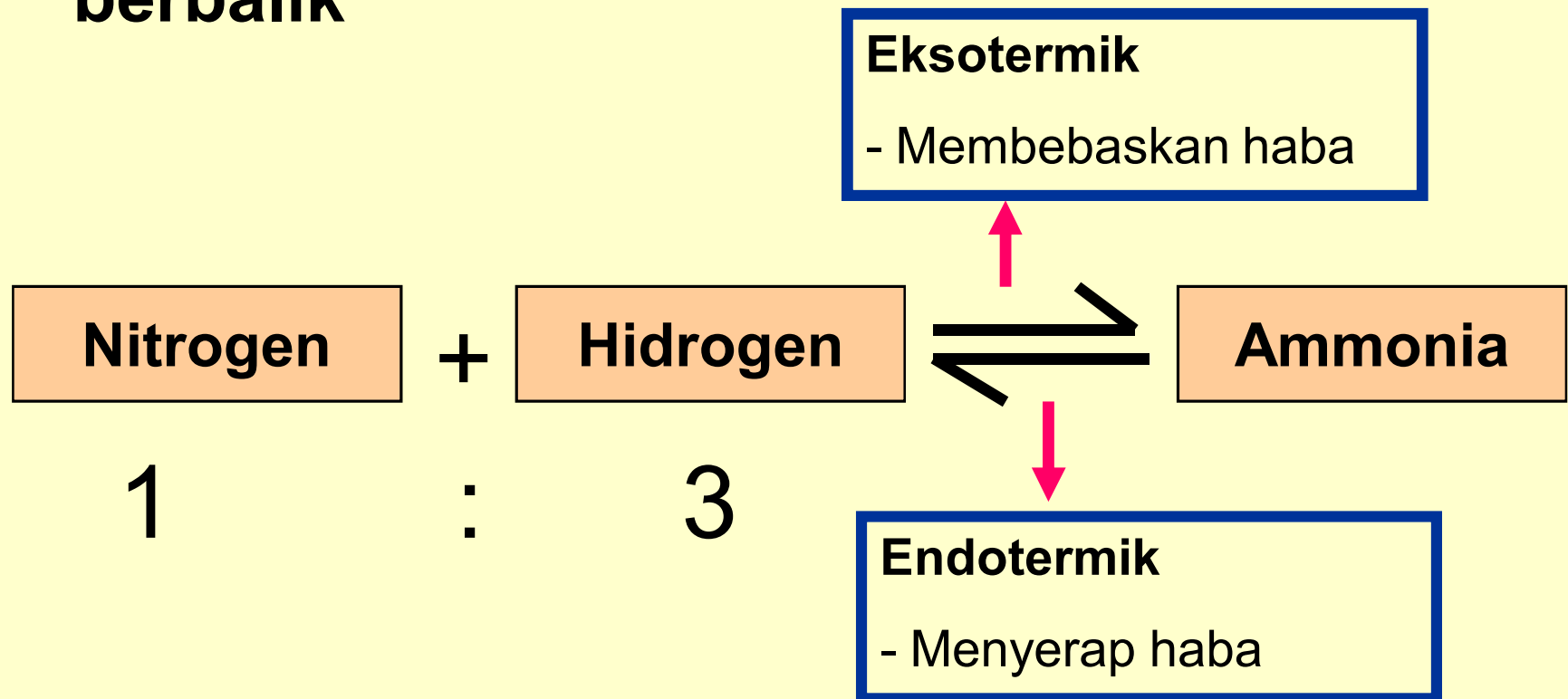

PROSES HABER

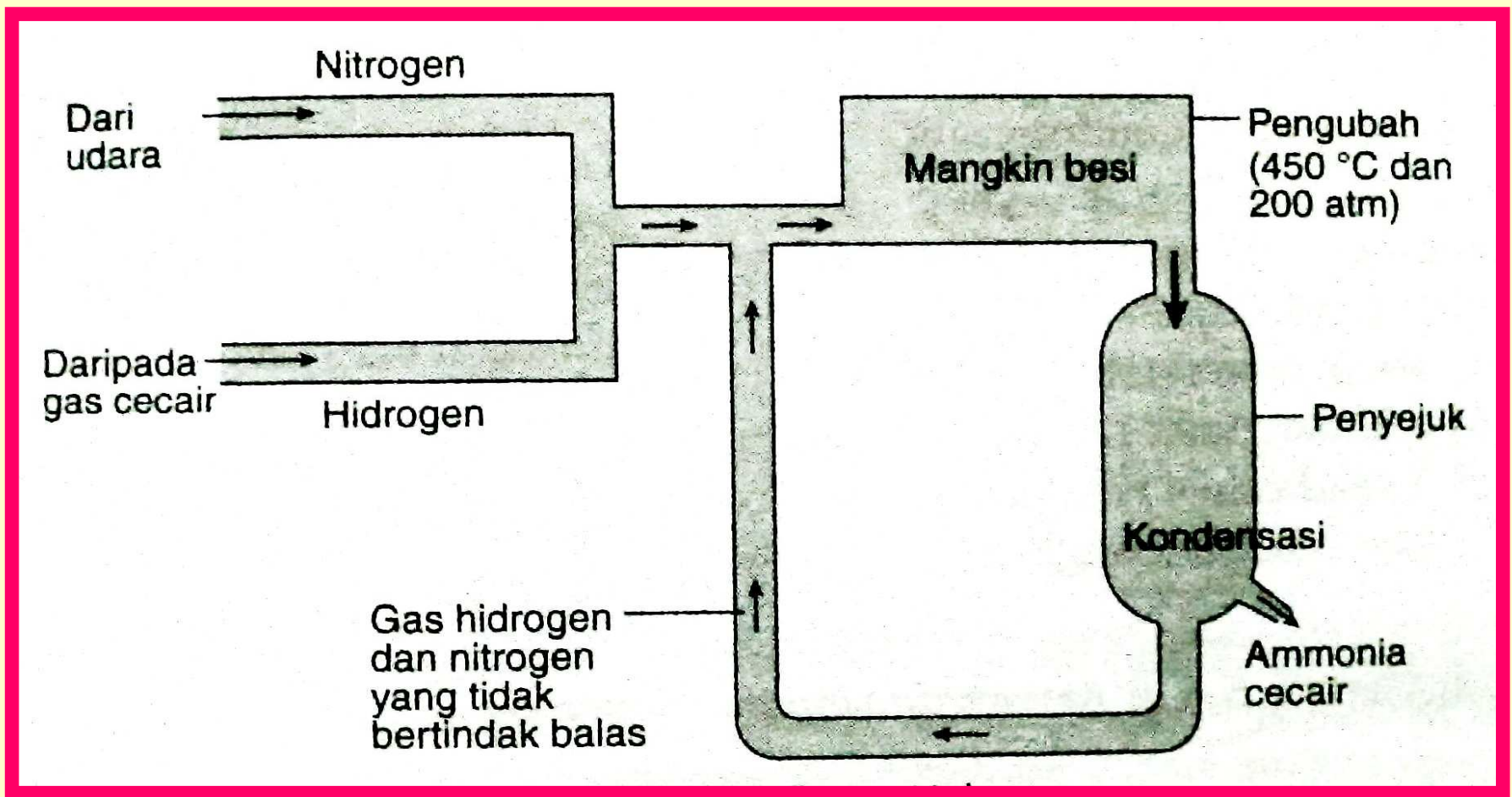
PERINGKAT 1	PERINGKAT 2	PERINGKAT 3
<p>Gas nitrogen dicampurkan dengan gas hidrogen dalam nisbah 1:3 dan dimampatkan pada tekanan tinggi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Campuran dialirkan ke dalam kebuk tindakbalas ● Tekanan : 200-250 atm ● Suhu: 450-500°C ● Mangkin: sebuk besi	<p>Hasilnya ialah cecair ammonia</p>

PROSES HABER

- Tindak balas haber ialah **tindakbalas berbalik**

PROSES HABER

PROSES SENTUH

PERINGKAT 1	PERINGKAT 2	PERINGKAT 3
<p>Gas sulfur dioksida dihasilkan daripada pembakaran sulfur</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Gas sulfur trioksida dihasilkan daripada tindakbalas sulfur dioksida dgn oksigen ● Mangkin : vanadium (V) oksida ● Tekanan : 1 atm ● Suhu : 450-500°C	<p>Sulfur trioksida dilarutkan dalam asid sulfurik untuk menghasilkan oleum. Hasilnya ialah asid sulfurik apabila oleum dicampurkan dengan air</p>

PROSES SENTUH

1

Sulfur + oksigen →
sulfur dioksida

2

Sulfur dioksida + oksigen $\xrightleftharpoons[450\text{ }^{\circ}\text{C}]{\text{Vanadium(V) oksida (mangkin)}}$ sulfur trioksida

3

Sulfur trioksida + asid
sulfurik pekat → oleum

4

Oleum + air → asid sulfurik